

ΠΜΣ 'ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ και ΔΙΚΑΙΟ'

Καθηγ. Α. Γ. Καρασαββόγλου

Ορισμένες παραδοχές

- Ζητούμενο: ανάπτυξη μιας οικονομίας
- Τι ανάπτυξη? Μέτρηση της ανάπτυξης (ΑΕΠ, ΚΚ ΑΕΠ, βιώσιμη ανάπτυξη) – ποσοτική και ποιοτική διάσταση της ανάπτυξης

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης ΟΗΕ

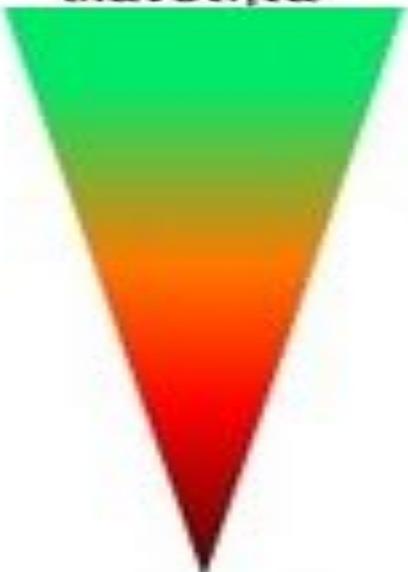
Η υιοθέτηση της Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και των **17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης** (ΣΒΑ) με τους 169 υπο-στόχους τους, τον Σεπτέμβριο του 2015, από όλα τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ, αποτελεί ορόσημο για τη διεθνή κοινότητα καθώς για πρώτη φορά τέθηκαν διεθνώς «οικουμενικοί» στόχοι, τους οποίους καλούνται να υλοποιήσουν όλες οι χώρες από κοινού, τόσο ανεπτυγμένες όσο και αναπτυσσόμενες.

ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΙ

- Η πορεία μιας οικονομίας δεν είναι μονοδρομική, άέναα θετική και χωρίς πισωγυρίσματα (διακυμάνσεις, κρίσεις, ρόλος του κράτους)
- Κλασσική, κεϋνσιανή, μαρξιστική προσέγγιση
- Η ανάπτυξη ως πρόβλημα της πλευράς της προσφοράς/της ζήτησης
- Δημοσιονομικό έλλειμμα (συγκυριακό/δομικό, όχι αφορισμός: αναπτυξιακή διάσταση του ελλείμματος)
- Δημόσιο χρέος
- Κρίση χρέους (Ελλάδα, Ευρώπη, παγκόσμια)

- Δίδυμα ελλείμματα
- Παράλληλα: ραγδαία ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής σφαίρας
- Οίκοι Αξιολόγησης (αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα επιχειρήσεων, οργανισμών, κρατών)

MOODY'S	STANDARD & POOR'S	Fitch	Πιστοληπτική Ικανότητα
Aaa	AAA	AAA	Υψηλή πιστοληπτική ικανότητα
Aa1	AA+	AA+	
Aa2	AA	AA	
Aa3	AA-	AA-	
A1	A+	A+	
A2	A	A	
A3	A-	A-	
Baa1	BBB+	BBB+	
Baa2	BBB	BBB	
Baa3	BBB-	BBB-	
Ba1	BB+	BB+	
Ba2	BB	BB	
Ba3	BB-	BB-	
B1	B+	B+	
B2	B	B	
B3	B-	B-	
Caa1	CCC+	CCC	
Caa2	CCC		
Caa3	CCC-		
Ca	CC	DDD	
C	C		
/	D		
/		DD	
/		D	

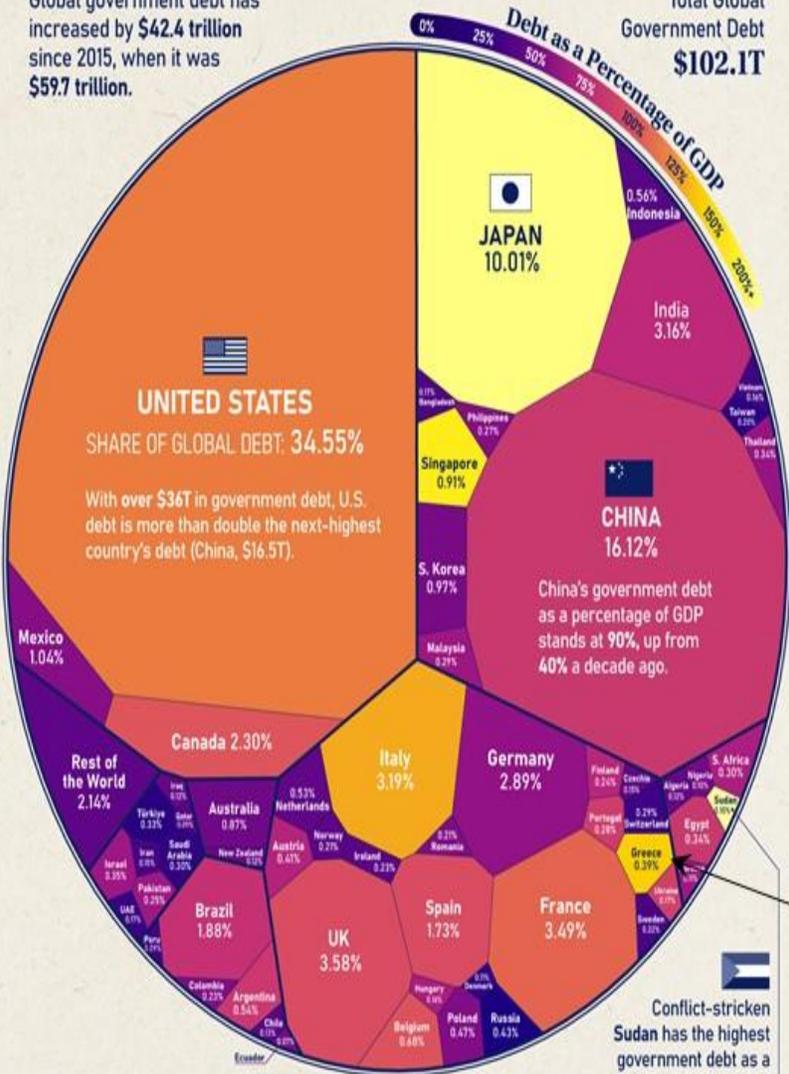
Χρεωκοπία

A WORLD OF DEBT

Share of Global Debt by Country

Global government debt has increased by \$42.4 trillion since 2015, when it was \$59.7 trillion.

Total Global Government Debt **\$102.1T**

Source: IMF World Economic Outlook October 2024

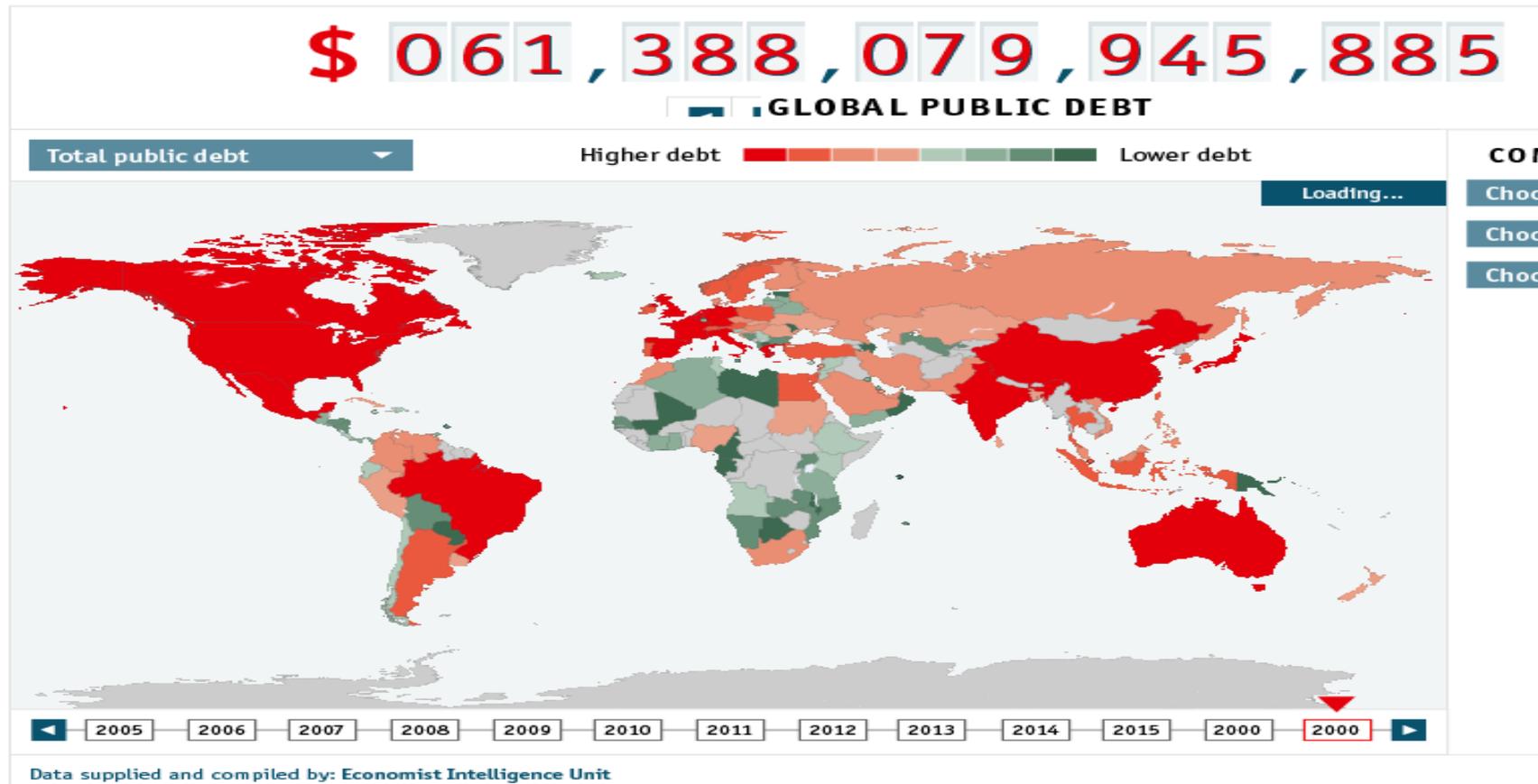
Rank	Country	Gross Debt (B)	% of World Total	Debt to GDP
1	United States*	\$35,293.0	34.6%	121.0%
2	China	\$16,464.3	16.1%	90.1%
3	Japan	\$10,224.1	10.0%	251.2%
4	United Kingdom	\$3,652.1	3.6%	101.8%
5	France	\$3,564.5	3.5%	112.3%
6	Italy	\$3,253.4	3.2%	136.9%
7	India	\$3,231.9	3.2%	83.1%
8	Germany	\$2,953.2	2.9%	62.7%
9	Canada	\$2,349.9	2.3%	106.1%
10	Brazil	\$1,917.1	1.9%	87.6%
11	Spain	\$1,771.3	1.7%	102.3%
12	Mexico	\$1,066.4	1.0%	57.7%
13	South Korea	\$989.2	1.0%	52.9%
14	Singapore	\$929.8	0.9%	175.2%
15	Australia	\$888.4	0.9%	49.3%
16	Belgium	\$695.3	0.7%	105.0%
17	Indonesia	\$568.0	0.6%	40.5%
18	Argentina	\$553.0	0.5%	91.5%
19	Netherlands	\$539.8	0.5%	44.3%
20	Poland	\$478.9	0.5%	55.5%
21	Russia	\$434.7	0.4%	19.9%
22	Austria	\$421.7	0.4%	78.7%
23	Greece	\$401.8	0.4%	159.0%
24	Israel	\$359.1	0.4%	68.0%
25	Egypt	\$345.5	0.3%	90.9%

Showing 1 to 25 of 186 entries

8.5.2020: Παγκόσμιο Δημόσιο Χρέος, Πηγή:
https://www.economist.com/content/global_debt_clock

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

\$ 061,388,097,395,531

GLOBAL PUBLIC DEBT

Total public debt

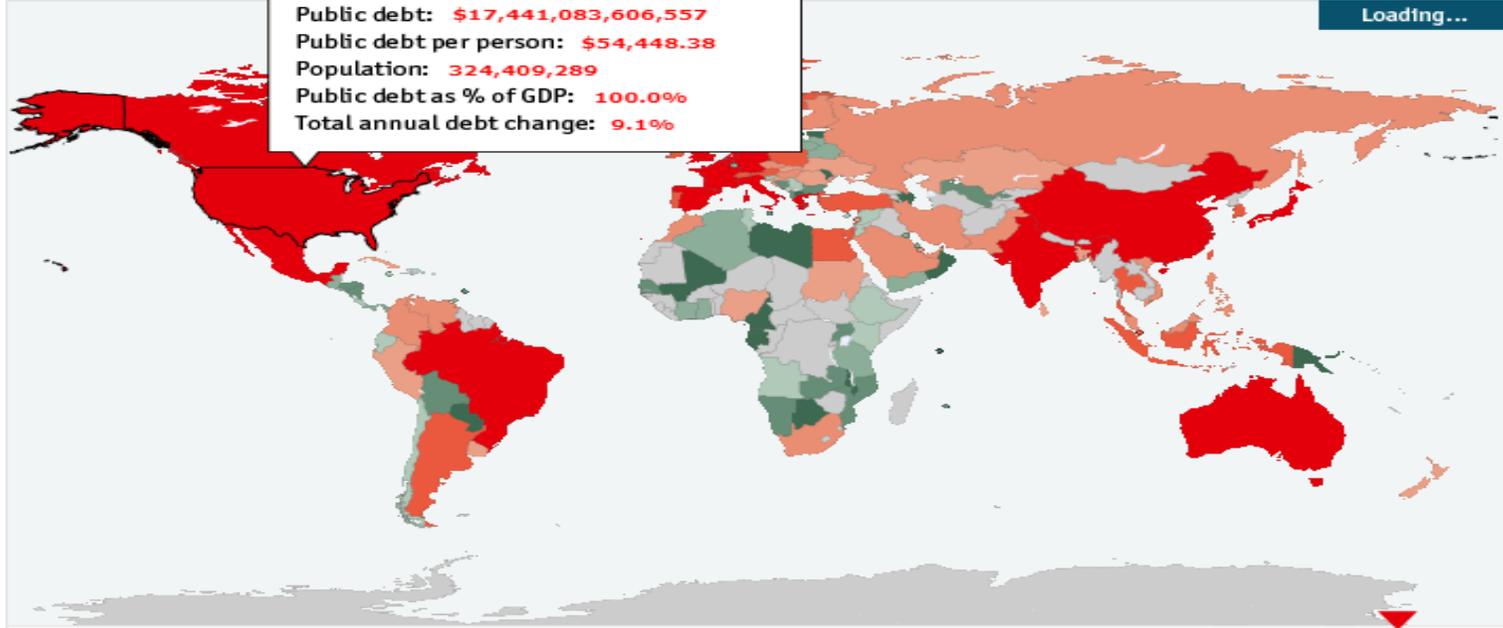
United States

Public debt: \$17,441,083,606,557
Public debt per person: \$54,448.38
Population: 324,409,289
Public debt as % of GDP: 100.0%
Total annual debt change: 9.1%

Lower debt

Loading...

COM
Choo
Choo
Choo

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2000 2000

Data supplied and compiled by: Economist Intelligence Unit

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

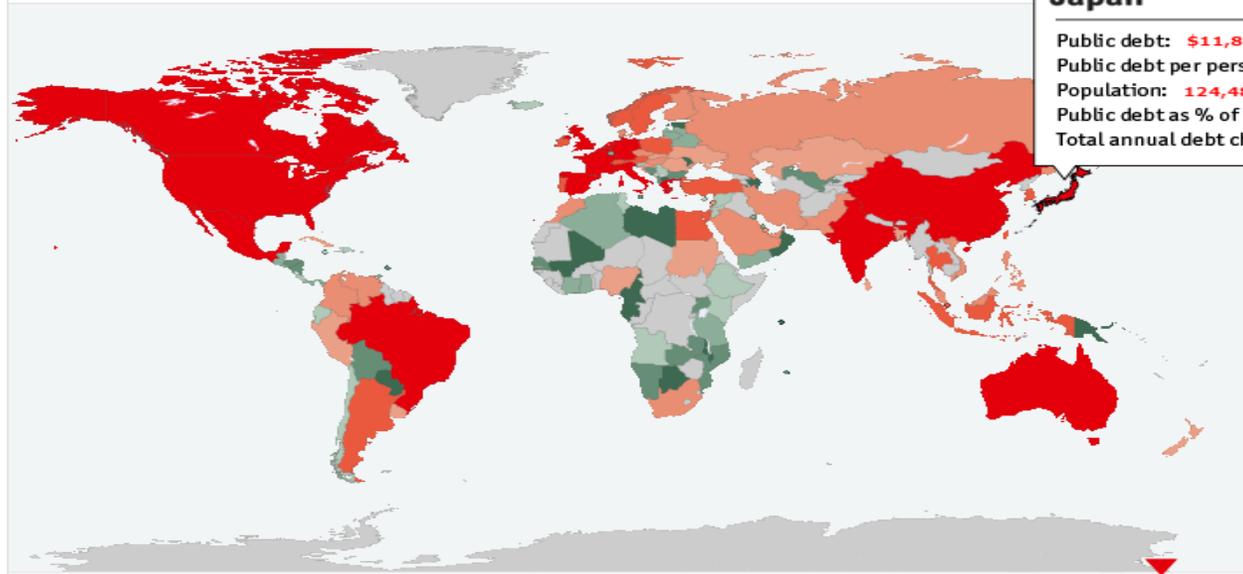
Like 1.7K

\$ 061,388,105,949,360

GLOBAL PUBLIC DEBT

Total public debt

Higher debt Lower debt

Japan

- Public debt: \$11,864,505,464,481
- Public debt per person: \$95,382.17
- Population: 124,482,513
- Public debt as % of GDP: 273.1%
- Total annual debt change: -1.5%

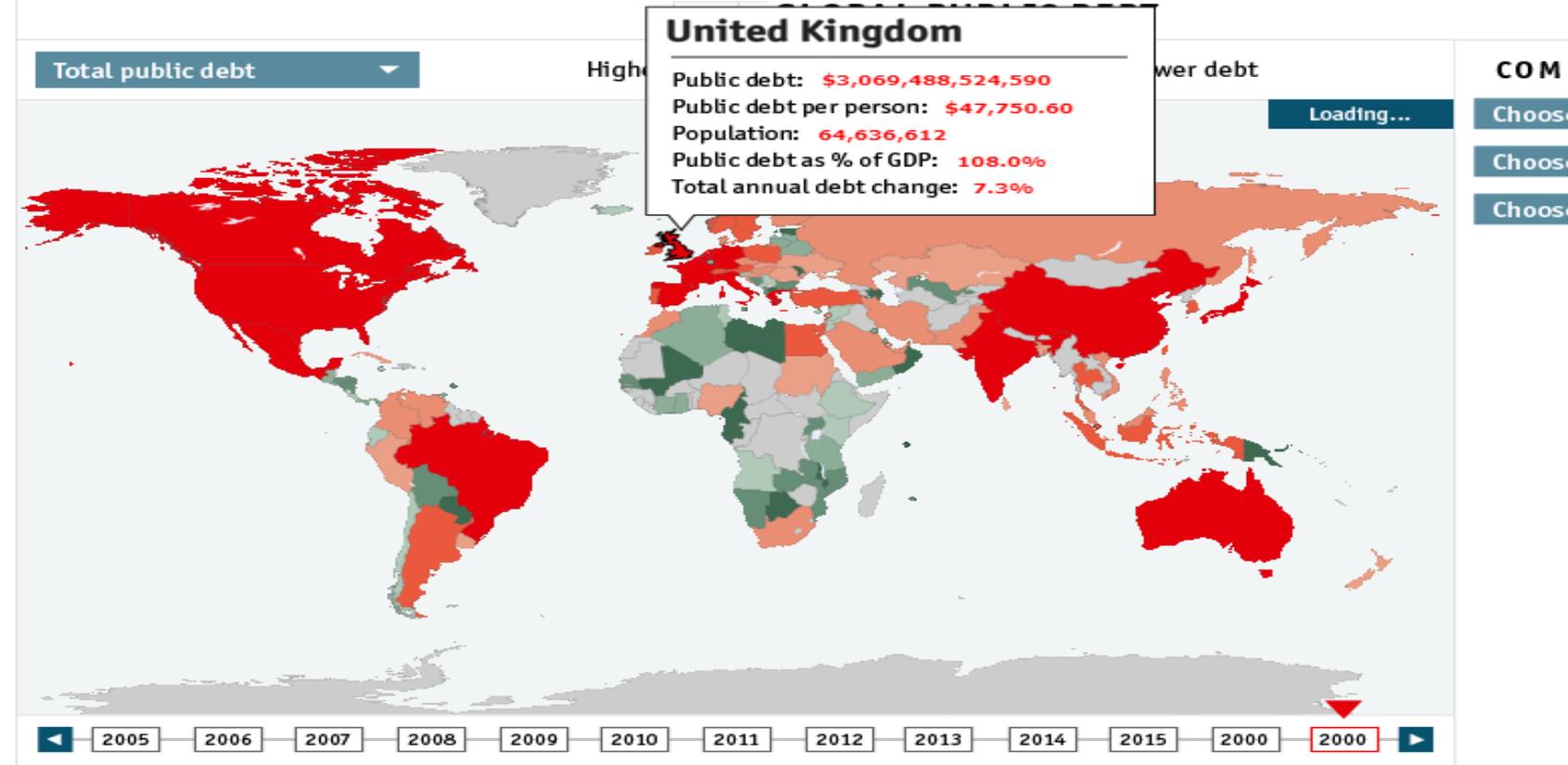
2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2000 2000

Data supplied and compiled by: Economist Intelligence Unit

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

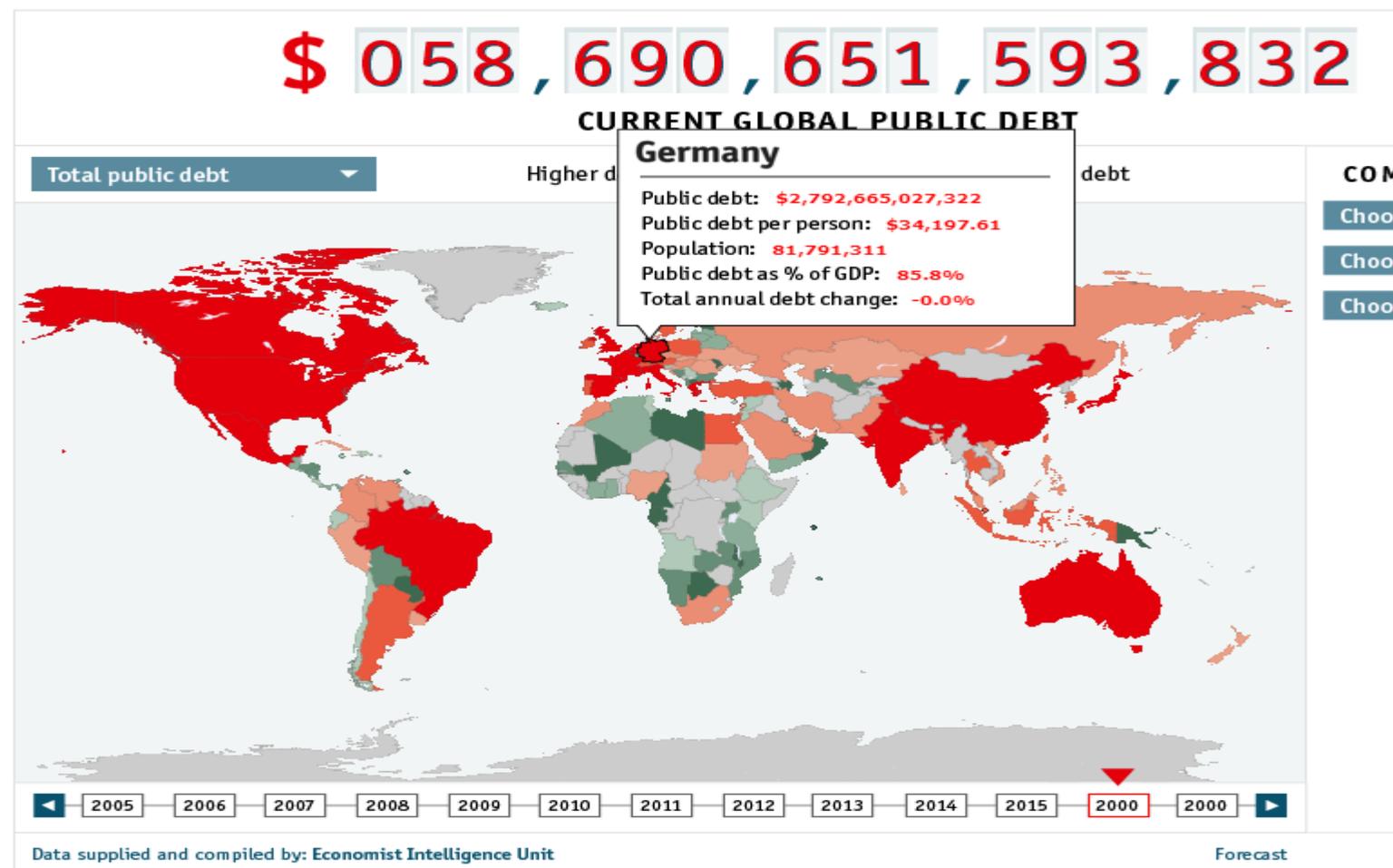
\$ 061,388,249,986,304

Data supplied and compiled by: [Economist Intelligence Unit](#)

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

\$ 058,690,659,121,267

CURRENT GLOBAL PUBLIC DEBT

Total public debt

Higher debt

Italy

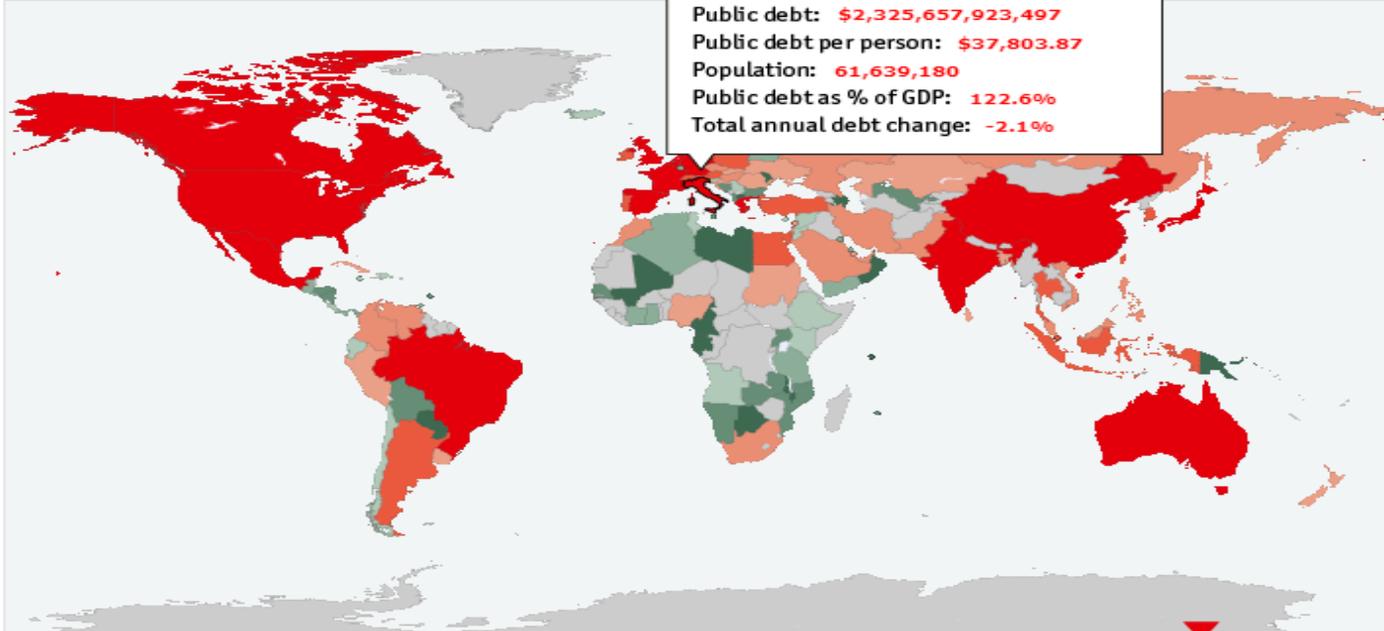
debt

CO

Cho

Cho

Cho

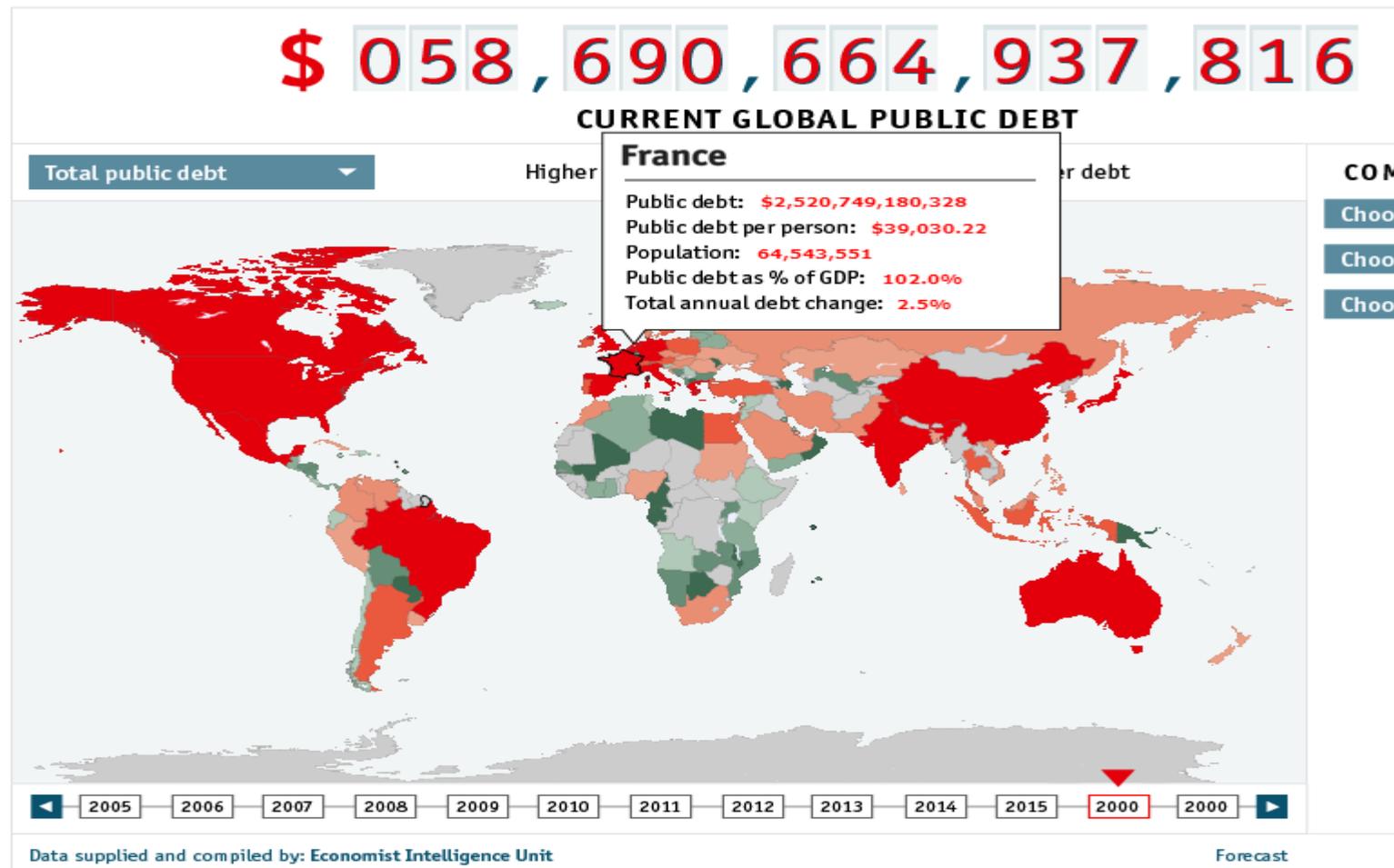
2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2000 2000

Data supplied and compiled by: Economist Intelligence Unit

Forecast

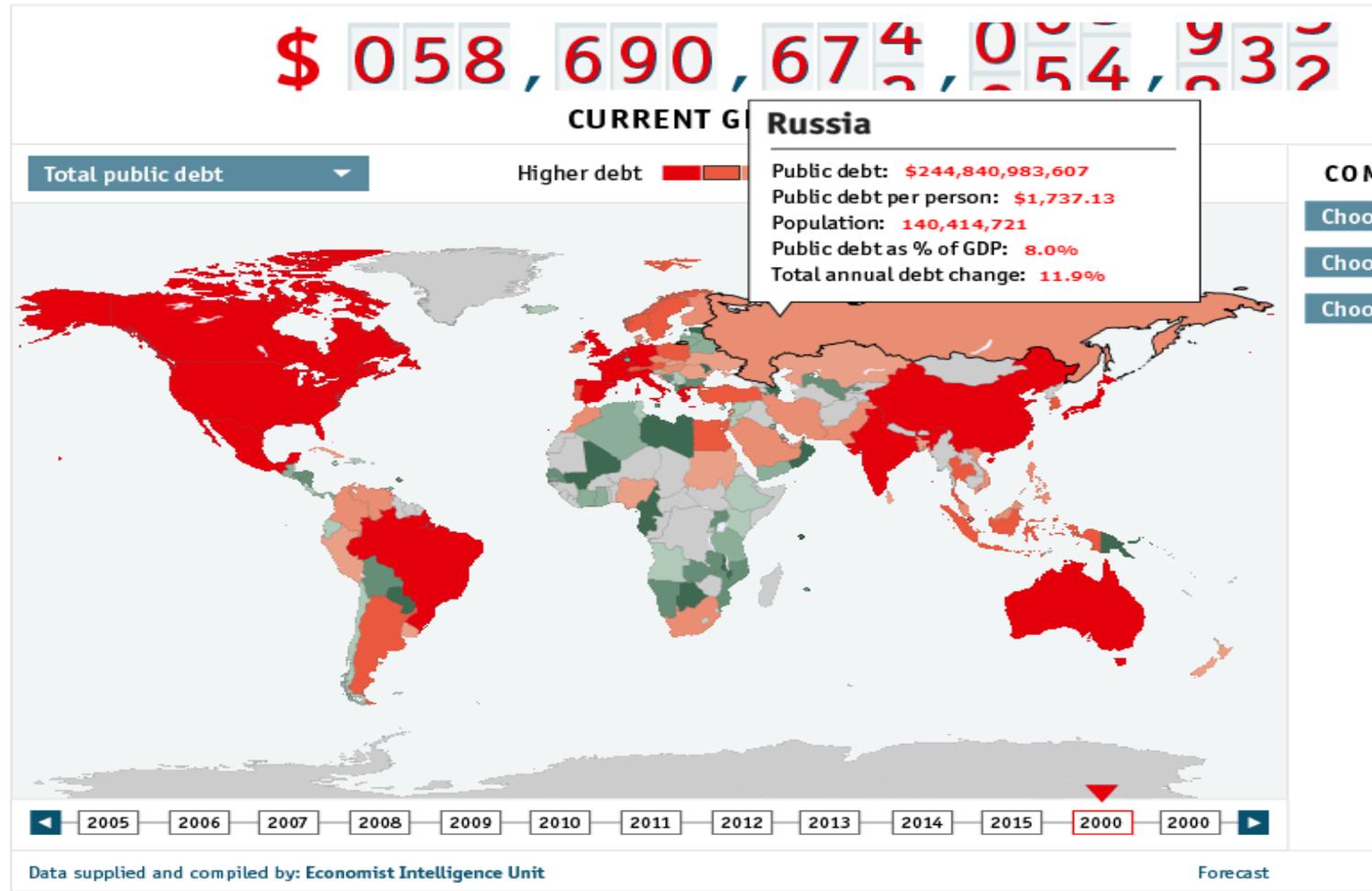
The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

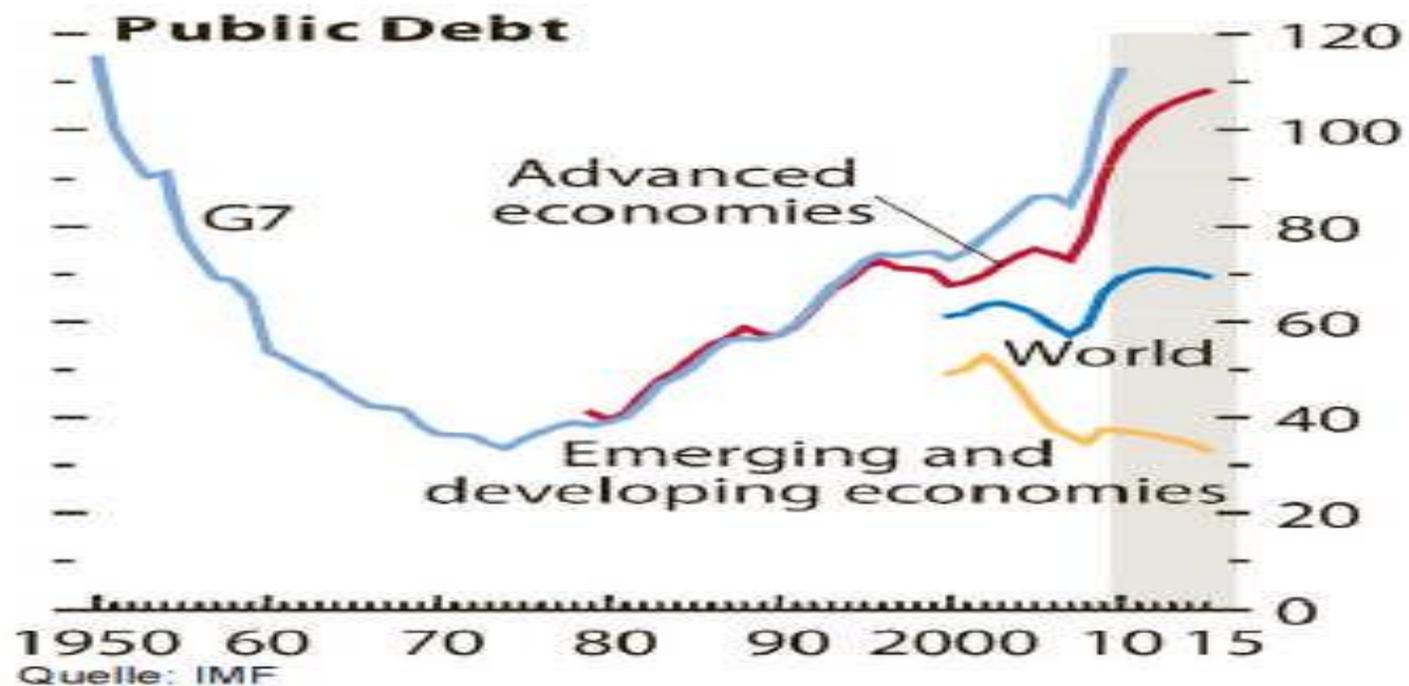

The global debt clock

Our interactive overview of government debt across the planet

Staatsschulden in % des BIP

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ 1884 - 2020

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

Χρέος γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ) από το 1884 έως το 2020 - πηγή: ΔΝΤ (ιστορικά στοιχεία)

jodi.graphics

- Καμία οικονομία δεν ζει, δεν υπάρχει και δεν αναπνέει μόνη της. Οι συναλλαγές βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη.
- Αλλά τι είδους συναλλαγές και με ποια κριτήρια? (απόλυτο, συγκριτικό πλεονέκτημα)
- Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, αλλά και στοιχεία απο-παγκοσμιοποίησης και προστατευτισμού
- Την ίδια στιγμή: περιφερειακές συνεργασίες/περιφερειακή ολοκλήρωση σε παγκόσμιο επίπεδο

Η ιστορική εξέλιξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης

- **Παράλληλα με την παγκοσμιοποίηση**, η περιφερειοποίηση αποτέλεσε μία από τις **σημαντικότερες αλλαγές που σημειώθηκαν μεταπολεμικά**, και ιδιαίτερα μετά τη δεκαετία του 1980.
- Σήμερα υπάρχουν περισσότερες από **230 περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες σε ισχύ**. Η περιφερειακή ολοκλήρωση υπήρξε ιδιαίτερα έντονη μετά τις συστημικές αλλαγές που συνόδευσαν το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ενώ οι περισσότερες εμπορικές συμφωνίες έχουν καταγραφεί μετά το 1995.
- Μεταξύ του **1948 και του 1994**, στη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ), καταχωρήθηκαν **123 περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες**, ενώ **206 σχηματίστηκαν μετά το 1995** και τη δημιουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
- **Σημαντικός αριθμός συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου (ΖΕΣ)** που καταγράφονται από τον ΠΟΕ ως περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες, **στην πραγματικότητα είναι διαπεριφερειακές**, όπως οι συμφωνίες της ΕΕ με το Μεξικό, τη Νότια Αφρική, τις χώρες της Μεσογείου κ.λπ.

Στάδια της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης - Η Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών

- Η Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΖΕΣ) ή Ζώνη Ελευθέρου Εμπορίου (ΖΕΕ) είναι το πρώτο στάδιο ολοκλήρωσης, εντός της οποίας **τα κράτη-μέλη καταργούν τους δασμούς και τα άλλα τελωνειακά εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που παράγονται εντός της ΖΕΣ, δηλαδή από τις χώρες μέλη.** Η ΖΕΣ αποτελεί το πιο χαμηλό επίπεδο ολοκλήρωσης.
- Οι κυβερνήσεις είναι ελεύθερες να επιλέγουν πως θα μεταχειρίζονται τα αγαθά και τις υπηρεσίες που εισάγονται από τρίτες χώρες. Επομένως η συμμετοχή σε μία ζώνη ελευθέρων συναλλαγών δεν εμποδίζει μία χώρα από το να μετέχει και σε άλλες.
- Ενδεικτικές Ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου είναι
  - Η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών η οποία σήμερα περιλαμβάνει την [Ελβετία](#), την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.
  - η Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών Βόρειας Αμερικής (North American Free Trade Area -**NAFTA**) η οποία είναι μία Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών ανάμεσα σε ΗΠΑ, Καναδά και Μεξικό
  - η Ένωση Χωρών Νοτιο-Ανατολικής Ασίας (Association of Southeast Asian Nations - **ASEAN**)
  - Η Συμφωνία Οικονομικής Σύμπραξης Ιαπωνίας- Σιγκαπούρης (Japan - Singapore Economic Partnership Agreement - **JSEPA**)

Στάδια της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης - Η τελωνειακή ένωση

- Η τελωνειακή ένωση είναι το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας της ολοκλήρωσης, όπου η ελεύθερη κυκλοφορία αφορά όλα τα προϊόντα οποιασδήποτε προέλευσης, που βρίσκονται στο έδαφος των χωρών μελών (είτε παράγονται στις χώρες-μέλη είτε όχι) και οι χώρες-μέλη εφαρμόζουν ως προς τρίτες χώρες ένα κοινό εξωτερικό τελωνειακό δασμολόγιο.
- Ουσιαστικό βήμα της τελωνειακής ένωσης είναι συνεπώς η διαμόρφωση μιας κοινής εμπορικής πολιτικής για την οποία χρειάζεται η απώλεια κάποιας αυτονομίας στην άσκηση εξωτερικής οικονομικής πολιτικής.
- Από αυτό το στάδιο ολοκλήρωσης, οι επιδράσεις στο διεθνές εμπόριο είναι έντονες, ενώ η απελευθέρωση του εμπορίου έχει αποτελέσματα διάχυσης σε άλλες πολιτικές, όπως τη φορολογική και του ανταγωνισμού.

Ενδεικτικά παραδείγματα τελωνειακής ένωσης είναι:

- Η ΕΟΚ πριν την εγκαθίδρυση της Κοινής Αγοράς το 1992.
- Η Κοινότητα των Άνδεων (Andean Community) (Βολιβία, Κολομβία, Ισημερινός, Βενεζουέλα και Περού),
- Η Κοινή Αγορά Νότιου Κώνου Λατινικής Αμερικής (Southern Cone Common Market-MERCOSUR) (Τελωνειακή Ένωση μεταξύ Βραζιλίας, Αργεντινής, Παραγουάης και Ουρουγουάης)
- Η Αναπτυξιακή Κοινότητα Νοτίου Αφρικής (Southern African Development Community-SADC)

Στάδια της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης-

Η κοινή αγορά

- Η κοινή αγορά εξασφαλίζει όχι μόνο την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, αλλά και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, την ελεύθερη εγκατάσταση των επιχειρήσεων και των ανεξάρτητων επαγγελματιών, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, δηλαδή δημιουργεί μια εσωτερική αγορά (ελεύθερη κυκλοφορία παραγωγικών συντελεστών). Σε αυτό το στάδιο, εκχωρείται περισσότερη εθνική κυριαρχία για να μπορέσουν να υλοποιηθούν οι κοινές συνοδευτικές πολιτικές, και οι επιδράσεις της ολοκλήρωσης είναι πολλαπλασιαστικές.
- Η εσωτερική αγορά στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα κοινής αγοράς.
- Αξίζει να σημειωθεί ότι αναμένεται από αρκετούς οικονομικούς αναλυτές να εξελιχτεί σε κοινή αγορά η MERCOSUR.
- Επίσης στα πλαίσια της NAFTA πέρα από την ελεύθερη διακίνηση προϊόντων επιτρέπεται η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων αλλά όχι η διακίνηση του παραγωγικού συντελεστή εργασία γι' αυτό δεν εντάσσεται στην κοινή αγορά.

Στάδια της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης - Οικονομική και Νομισματική Ένωση

- Στην οικονομική και νομισματική ένωση, τα κράτη-μέλη προχωρούν στην ολοκλήρωση και την εναρμόνιση όλων των τομέων οικονομικής πολιτικής, όπως είναι η βιομηχανική πολιτική, η νομισματική πολιτική, η πολιτική μεταφορών και επικοινωνιών, η δημοσιονομική πολιτική.
- Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Οικονομική και Νομισματική Ένωση της ΕΕ. Στην περίπτωση της ΟΝΕ αρχικά καθορίστηκαν σταθερές ισοτιμίες ανάμεσα στα νομίσματα των κρατών μελών της και στη συνέχεια υιοθετήθηκε ένα κοινό νόμισμα (ευρώ).
- Παράλληλα, η νομισματική πολιτική ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που αποτελεί ανεξάρτητη αρχή.
- Υπάρχει μεγάλη αμφισβήτηση στο κατά πόσο είναι και οικονομική ένωση ή μόνο νομισματική ένωση.
- Υπάρχουν και άλλες περιοχές οι οποίες λειτουργούν στην πράξη ως ΟΝΕ όπως η Νομισματική Ένωση της Ανατολικής Καραϊβικής (Eastern Caribbean Currency Union - ECCU)

Στάδια της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης - Η πολιτική ένωση

- Η πολιτική ένωση είναι το τελευταίο στάδιο της ολοκλήρωσης, όπου τα κράτη-μέλη μιας διαδικασίας ολοκλήρωσης, αφού έχουν αναπτύξει κοινές πολιτικές σε όλους τους τομείς, προχωρούν προς το τελικό στάδιο της ολοκλήρωσης, εναρμονίζοντας τις πολιτικές εσωτερικών υποθέσεων και δικαιοσύνης για να προστατεύουν αποτελεσματικά τη δική τους ζώνη ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και τις εξωτερικές πολιτικές τους. Συνήθως το στάδιο αυτό οδηγεί σε μορφές ομοσπονδιοποίησης.
- Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση με τους τρεις πυλώνες της:
  - Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ΕΚ).
  - Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).
  - Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις (ΑΔΣΠΥ).

Επιδράσεις της οικονομικής ολοκλήρωσης

Στάδια οικονομικής ολοκλήρωσης	Κατάργηση δασμολογικών και ποσοτικών περιορισμών εντός της ένωσης	Κοινό εξωτερικό δασμολόγιο	πελευθέρωση της διακίνησης παραγωγικών συντελεστών	Κοινή οικονομική πολιτική ή/και κοινό νόμισμα	Κοινές πολιτικές σε όλους τους τομείς (ομοσπονδιοποίηση)
Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου	√				
Τελωνειακή Ένωση	√	√			
Κοινή Αγορά	√	√	√		
Οικονομική (ή και νομισματική) Ένωση	√	√	√	√	
Πολιτική Ένωση	√	√	√	√	√

Σημαντικοί Περιφερειακοί Οικονομικοί Οργανισμοί

Περιφερειακοί οικονομικοί οργανισμοί

Αμερική

Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών Βόρειας Αμερικής (NAFTA)
Αμερικανική Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου (FTAA)
Κοινή Αγορά Νότιου Κώνου Λατινικής Αμερικής (MERCOSUR)
Κοινότητα των Άνδεων
Καραϊβική Κοινότητα και Κοινή Αγορά (CARICOM)
Ένωση Κρατών της Καραϊβικής
Γραμματεία για την Οικονομική Ολοκλήρωση της Κεντρικής Αμερικής (SIECA)
Σύστημα Ολοκλήρωσης Κεντρικής Αμερικής (SICA)

Ασία-Ωκεανία

Οικονομική Συνεργασία Ασίας-Ειρηνικού (APEC)
Ένωση Χωρών Νοτιο-Ανατολικής Ασίας (ASEAN)
Ένωση Περιφερειακής Συνεργασίας Νότιας Ασίας (SAARC)
Ένωση Παράκτιων Χωρών Ινδικού Ωκεανού για την Περιφερειακή Ανάπτυξη (IOR-ARC)
Επιτροπή Ινδικού Ωκεανού (COI)
Φόρουμ του Νότιου Ειρηνικού

Αφρική-Μέση Ανατολή

Αναπτυξιακή Κοινότητα Νοτιότερης Αφρικής (SADC)
Οικονομική Κοινότητα Δυτικοαφρικανικών Κρατών (ECOWAS)
Οικονομική και Νομισματική Ένωση Δυτικής Αφρικής (UEMOA)
Οικονομική Κοινότητα Κρατών Κεντρικής Αφρικής (ECCAS)
Τράπεζα Κρατών Κεντρικής Αφρικής (BEAC)
Κοινότητα Ανατολικής Αφρικής (EAC)
Κοινή Αγορά Ανατολικής και Νοτιότερης Αφρικής (COMESA)
Ένωση Αραβικού Μαγρέμπ
Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου (GCC)

Οργανισμοί περιφερειακής συνεργασίας

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)
Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ)
Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΣ)
Αφρικανική Ένωση (Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας)
Οργανισμός Συμφώνου Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ)
Οργανισμός Ισλαμικής Συνδιάσκεψης (ΟΙΣ)
Αραβικός Σύνδεσμος
Οργανισμός Πετρέλαιο-Εξαγωγικών Κρατών (ΟΠΕΚ)
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)
Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης

Περιφερειακές Συνεργασίες ανά τον Κόσμο

Οι χώρες του ΑΡΕC- Οικονομική Συνεργασία Ασίας Ειρηνικού (ΑΡΕC)-ΟΣΑΕ

- 21 χώρες - μέλη των κρατών του Ειρηνικού
- ανεπτυγμένες όσο και αναπτυσσόμενες οικονομίες
- ΗΠΑ-Κίνα-Ρωσία: Αντιτιθέμενα συμφέροντα?

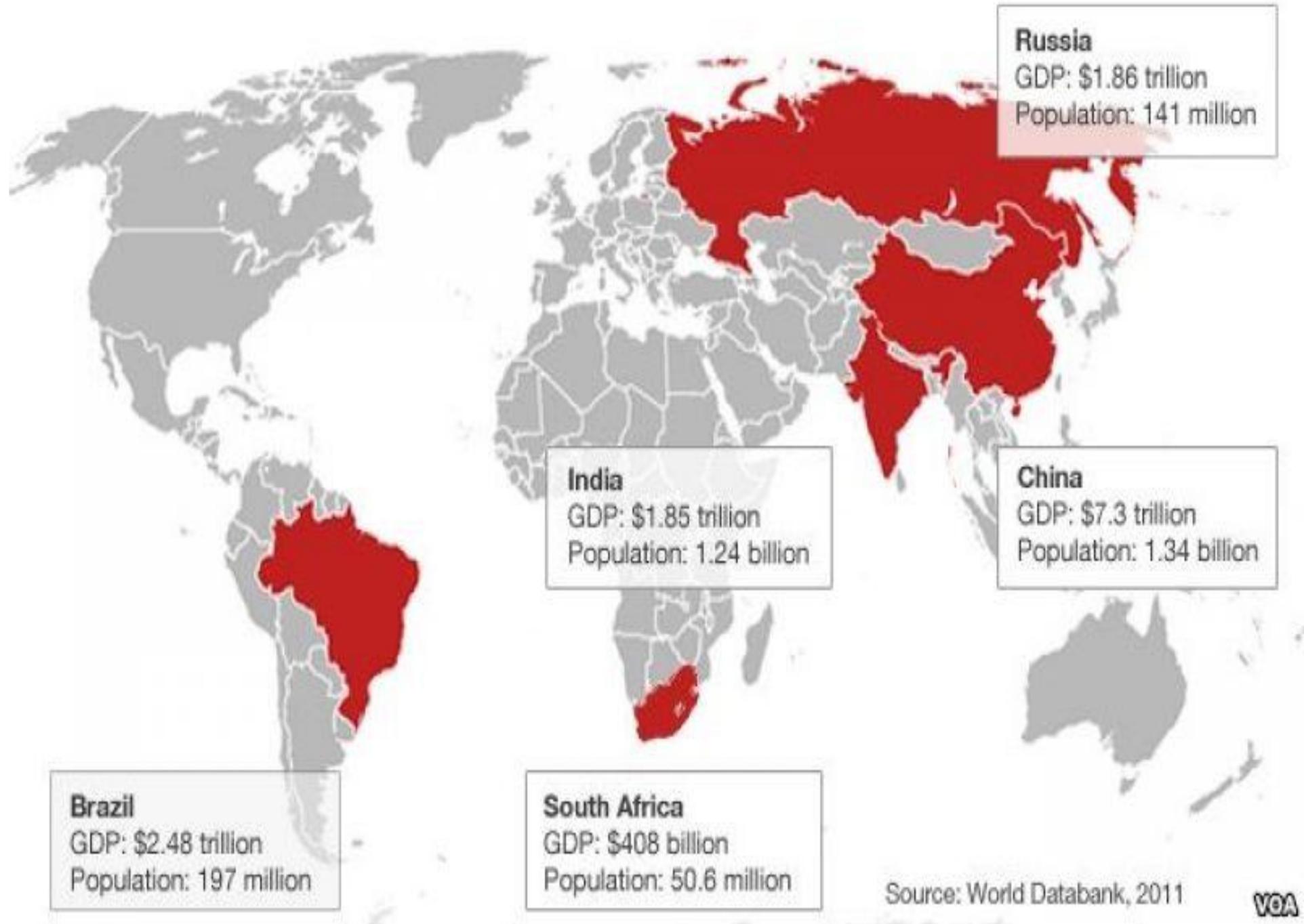
Οι χώρες του BRICS

- (Brazil, Russia, India, China, and South Africa). Παρατηρήτριες χώρες: **Ταϊλάνδη, Μεξικό, Αίγυπτος, Γουινέα και Τατζικιστάν**, καθώς είναι υπό συζήτηση ένα σχέδιο “BRICS Plus” για μια ενδεχόμενη επέκταση της ένωσης σε νέα μέλη.

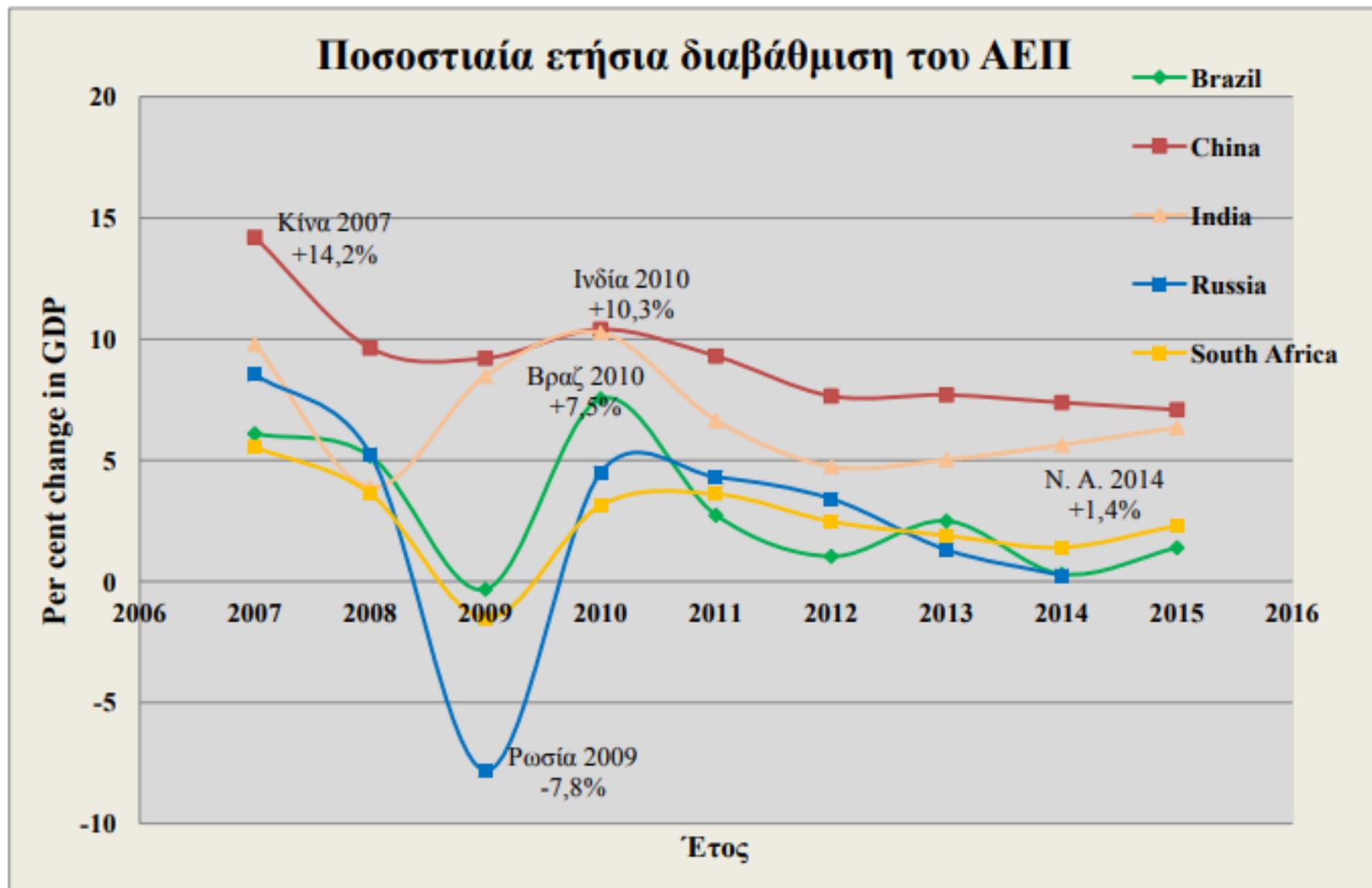
Πίνακας 1. – Γεωγραφικά και δημογραφικά στοιχεία των χωρών BRICS

	Γεωγραφική έκταση (1000 km ²)	Πληθυσμός (εκατ. κάτοικοι)	Nominal GDP (current prices/billion US\$)	Per Capita GDP (current prices/US\$)	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (% του συνολικού πληθυσμού)
Βραζιλία	8.515	201	2.246	11.171	65.9
Ρωσία	17.098	144	2.096	14.604	52.7
Ινδία	3.287	1.211	1.726	1.418	53.1
Κίνα	9.600	1.357	9.185	6.768	56.6
Νότιος Αφρική	1.221	52	382	7.810	35.4

Πηγή: BRICS Joint Statistical Publication 2014, Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística – IBGE, Fortaleza, Brazil, 2014.

Source: World Databank, 2011

Διάγραμμα 1 – Ποσοστιαία μεταβολή ονομαστικού ΑΕΠ των BRICS 2007-2015, Πηγή Δεδομένων : IMF Global

Financial Outlook, October 2014

- κορυφαίες αναδυόμενες οικονομίες
- ίδρυση 2009

Τον Μάρτιο του 2013, οι πέντε χώρες συζήτησαν την **δημιουργία μίας αυτόνομης Νέας Αναπτυξιακής Τράπεζας (NDB)** που θα χρηματοδοτεί κυρίως έργα υποδομής και θα έχει αρχικό κεφάλαιο 50 δισεκατομμύρια δολάρια, 10 δισεκατομμύρια από κάθε χώρα. Την συμφωνία χαιρέτησε η Παγκόσμια Τράπεζα, δηλώνοντας έτοιμη να συνεργαστεί στενά με τη νέα τράπεζα. Η συμφωνία για την ίδρυση της, ύστερα από την επίλυση διαφωνιών πάνω σε οργανωτικά θέματα, ευοδώθηκε τελικά το 2014.

Το αρχικό κεφάλαιο της τράπεζας κυμαίνεται μεταξύ των 40 με 80 δισεκατομμυρίων ευρώ, με κεντρική θέση να κατέχει η Κίνα ως ο μεγαλύτερος κάτοχος συναλλαγματικών αποθεμάτων. Η έδρα της συμφωνήθηκε να βρίσκεται στη Σανγκάη ενώ την προεδρία της για τα πρώτα 5 χρόνια θα αναλάβει η Ινδία. Παράλληλα συμφωνήθηκε η δημιουργία ενός αποθεματικού ταμείου ασφαλείας, με διαθέσιμα 75 με 100 δισεκατομμύρια ευρώ, στο οποίο θα μπορούν να προσφύγουν οι 5 χώρες σε περίπτωση προβλημάτων με τους ισολογισμούς τους. Η τράπεζα θα επενδύσει σε έργα ανάπτυξης στα κράτη-μέλη της ένωσης

- Η οικονομική και εμπορική συνεργασία ήταν ο αρχικός στόχος των χωρών BRICS, όμως τα πολλά κοινά στοιχεία στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο οδήγησαν σε εδραίωση ενός νέου υποσυστήματος. Σε αντιδιαστολή με το νεοφιλελεύθερο σύστημα που έχει υιοθετηθεί από το δυτικό κόσμο, εξυπηρετώντας τα συμφέροντα των ισχυρών χωρών που ανήκουν σε αυτόν - συχνά εις βάρος των λιγότερο ισχυρών-, επιχειρήθηκε η ανάπτυξη μίας ενιαίας περιφερειακής δύναμης και η μεταβολή του κέντρου βάρους της οικονομίας. Ο στόχος αυτός φαίνεται σταδιακά να επιτυγχάνεται, αφού, σύμφωνα με – πρώιμη – έκθεση της Goldman Sachs του 2003, προβλέπεται πως, αν συνεχιστούν οι τότε ρυθμοί ανάπτυξης, τα BRICS θα εξελιχθούν σε υπερδυνάμεις μέχρι το 2050.
- Η βούληση για διαφοροποίηση και ανεξαρτητοποίηση από τα δυτικά κέντρα αποφάσεων οδήγησε στη δημιουργία μίας αυτόνομης Νέας Αναπτυξιακής Τράπεζας (NDB) από τα BRICS ως αντίβαρο στην Παγκόσμια Τράπεζα και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

H MERCOSUR

Mercosur's Member Countries

■ Full members ■ Associate members

- Η προεδρία: εναλλάσσεται μεταξύ των κρατών μελών κάθε έξι μήνες
- Ίδρυση: 26 Μαρτίου το 1991 (Συνθήκη της Ασουνσιόν)
- Στόχος: δημιουργία κοινού εξωτερικού δασμολογίου, υιοθέτηση κοινής εμπορικής πολιτικής (αλλά: σαφής υπεροχή της οικονομίας της Βραζιλίας)
- Πλεονέκτημα: εδραίωση δημοκρατίας στις χώρες μέλη, αποδοχή τερματισμού στρατιωτικής δικτατορίας
- Μειονέκτημα: περιορισμένη πρόσβαση Παραγουάης και Ουρουγουάης στις αγορές της Αργεντινής και της Βραζιλίας

- Η **Νότια Κοινή Αγορά** (Mercado Común del Sur – Mercosur) είναι μία **περιφερειακή ολοκλήρωση** η οποία **ιδρύθηκε το 1991** με την υπογραφή της Συνθήκης της Asunción από τέσσερα κράτη: τη **Βραζιλία**, την **Αργεντινή**, την **Ουρουγουάη** και την **Παραγουάη**.
- Η **MERCOSUR** σήμερα είναι **στο στάδιο της τελωνειακής ένωσης και ευελπιστεί να εξελιχθεί σε κοινή αγορά**.
- Το 2012 έγινε πλήρες μέλος η **Βενεζουέλα** (από το 2006 βρισκόταν υπό ένταξη) η οποία όμως **τελεί υπό αναστολή από το 2016** εξαιτίας απόκλισης της αγοράς της από τους κανόνες της MERCOSUR. Επίσης από το **2012** βρίσκεται σε καθεστώς ένταξης και η **Βολιβία**.
- Η MERCOSUR έχει και **μια σειρά από συνδεδεμένα κράτη** (associate states), τη Χιλή, την Κολομβία, το Εκουαδόρ, τη Γουιάνα, το Περού και το Σουρινάμ. Η επέκταση του οργανισμού συνεχίστηκε με την είσοδο του Μεξικού ως παρατηρητή και με στόχο να αποτελέσει και αυτό συνδεδεμένο μέλος της Mercosur,
- Οι συμφωνίες του **2003 και 2004** μεταξύ της Mercosur και της άλλης περιφερειακής συνεργασίας της Νότιας Αμερικής, της Συμφωνίας των Άνδεων (Andean Pact – CAP) για στενότερη συνεργασία, **αύξησε τα συνδεδεμένα μέλη της Mercosur** με τη συμπερίληψη της Κολομβίας, του Εκουαδόρ, του Περού και της Βενεζουέλας.

Στόχοι της MERCOSUR

- Η **αιτία** για την εμφάνιση της **MERCOSUR** ήταν η **ανάπτυξη** των στενών **σχέσεων** μεταξύ της **Αργεντινής και της Βραζιλίας** από τα μέσα της δεκαετίας '80 καθώς και τα δύο κράτη επανέφεραν το δημοκρατικό καθεστώς και άρχισαν την οικονομική φιλελευθεροποίηση.
- Ο **βαθύτερος πολιτικός στόχος** της ήταν η **σταθεροποίηση των νέων δημοκρατικών συστημάτων της περιοχής του νότιου κώνου της Λατινικής Αμερικής** που εμφανίστηκαν από τις αυταρχικές εμπειρίες των προηγούμενων δεκαετιών.
- Με βάση την ιδρυτική συνθήκη της Mercosur, **μια πρώτη περίοδος τεσσάρων χρόνων (1991-1994)** καθορίστηκε ως το απαραίτητο **πρώτο στάδιο** της όλης διαδικασίας, κατά το οποίο μια **ζώνη ελεύθερου εμπορίου** μεταξύ των κρατών μελών έπρεπε να δημιουργηθεί.
- Το **1995** τέθηκε ως η χρονιά ορόσημο για τη **δημιουργία της τελωνειακής ένωσης** (με την εφαρμογή κοινού εξωτερικού δασμολογίου) ενώ, σε ένα γενικότερο πλαίσιο, τέθηκε και ως παράλληλος στόχος η **μετατροπή της τελωνειακής ένωσης σε μια κοινή αγορά**.
- Για να πραγματοποιηθούν όλα τα παραπάνω αποφασίστηκαν συγκεκριμένες πολιτικές που θα έπρεπε να ακολουθηθούν:
  - Μια αυτοματοποιημένη, βαθμιαία και συνεχής **φιλελευθεροποίηση του εμπορίου** μεταξύ των κρατών – μελών.
  - Η εφαρμογή ενός **προκαθορισμένου κοινού εξωτερικού δασμολογίου (CERT)**.
  - Ο **συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών**.
  - Μια σειρά **24 ειδικών μέτρων για συγκεκριμένους ευαίσθητους τομείς** όπως για παράδειγμα οι αυτοκινητοβιομηχανίες.
- Παράλληλα, όμως, με το εμπορικό και οικονομικό σκέλος της συνεργασίας η Mercosur έθεσε ως **επιπλέον στόχο** την **προάσπιση** (των αδύναμων τότε) **δημοκρατικών καθεστώτων**.

Πίνακας καταγραφής πληθυσμού και ΑΕΠ της Κοινής Αγοράς του Νότου (MERCOSUR)

ΧΩΡΕΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ(ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ)	ΑΕΠ (ΣΕ ΔΙΣ.\$)
Βραζιλία	192.660.269	1.481,547
Αργεντινή	40.913.584	301,331
Παραγουάη	6.995.655	13,611
Ουρουγουάη	3.494.382	31,606

Πρόσφατη εξέλιξη: Η εμπορική συμφωνία μεταξύ ΕΕ και MERCOSUR

- Η συμφωνία παρουσιάζει ένα ισορροπημένο αποτέλεσμα που δημιουργεί νέες ευκαιρίες για τους Ευρωπαίους γεωργούς και παραγωγούς τροφίμων, ενώ ταυτόχρονα μετριάξει τις πιθανές πιέσεις της αγοράς.
- Οι Ευρωπαίοι γεωργοί και οι επιχειρήσεις τροφίμων θα αποκτήσουν πρωτοφανή πρόσβαση στις χώρες της Mercosur, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μια μεγάλη αγορά 260 εκατομμυρίων ατόμων. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω: της κατάργησης των υψηλών δασμών για τα κύρια εξαγωγικά προϊόντα της ΕΕ, της αποτροπής της απομίμησης παραδοσιακών τροφίμων της ΕΕ και των σαφέστερων, περισσότερο προβλέψιμων και λιγότερο επαχθών για τους εξαγωγείς της ΕΕ, διαδικασιών για την ασφάλεια των τροφίμων.

Κατάργηση δασμών

Πολλά ευρωπαϊκά γεωργικά προϊόντα διατροφής επιβαρύνονται με υψηλούς δασμούς που τα καθιστούν ανταγωνιστικά ή τα αποκλείουν εντελώς από τις εξαγωγές προς τις χώρες της Mercosur. Με την εν λόγω συμφωνία καταργηθούν **οι υψηλοί εισαγωγικοί δασμοί για πολλά προϊόντα. Για πολλά από αυτά τα προϊόντα** υφιστάμενο εμπόριο είναι ήδη πολύ ανεπτυγμένο, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις το δυναμικό του είναι πολύ μεγάλο αλλά εμποδίζεται από τους απαγορευτικούς δασμούς.

Προϊόν	Υφιστάμενο εμπόριο	Τρέχων δασμός
Ελαιόλαδο	300 εκατ. ευρώ	10 %
Βύνη	50 εκατ. ευρώ	14 %
Οίνος	160 εκατ. ευρώ	27 %
Κονσερβοποιημένα ροδάκινα	3-5 εκατ. ευρώ	55 %
Οινοπνευματώδη ποτά	180 εκατ. ευρώ	20 % - 35 %
Σοκολάτες	65 εκατ. ευρώ	20 %

Κατάργηση δασμών

Πολλά ευρωπαϊκά γεωργικά προϊόντα διατροφής επιβαρύνονται με υψηλούς δασμούς που τα καθιστούν ανταγωνιστικά ή τα αποκλείουν εντελώς από τις εξαγωγές προς τις χώρες της Mercosur. Με την εν λόγω συμφωνία καταργηθούν **οι υψηλοί εισαγωγικοί δασμοί για πολλά προϊόντα. Για πολλά από αυτά τα προϊόντα** υφιστάμενο εμπόριο είναι ήδη πολύ ανεπτυγμένο, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις το δυναμικό του είναι πολύ μεγάλο αλλά εμποδίζεται από τους απαγορευτικούς δασμούς.

Προϊόν	Υφιστάμενο εμπόριο	Τρέχων δασμός
Ελαιόλαδο	300 εκατ. ευρώ	10 %
Βύνη	50 εκατ. ευρώ	14 %
Οίνος	160 εκατ. ευρώ	27 %
Κονσερβοποιημένα ροδάκινα	3-5 εκατ. ευρώ	55 %
Οινοπνευματώδη ποτά	180 εκατ. ευρώ	20 % - 35 %
Σοκολάτες	65 εκατ. ευρώ	20 %

Ένωση Νοτιοανατολικών Ασιατικών Εθνών (ASEAN)

Βορειοαμερικανική Συμφωνία
Ελεύθερων Συναλλαγών (NAFTA-North American Free Trade
Agreement)

Organization of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC)
– Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας των χωρών του
Εύξεινου Πόντου (ΟΣΕΠ)

